

A távközlés szabályozás alapjai

Tóth András PhD

egyetemi adjunktus

KRE-ÁJK

Tartalom

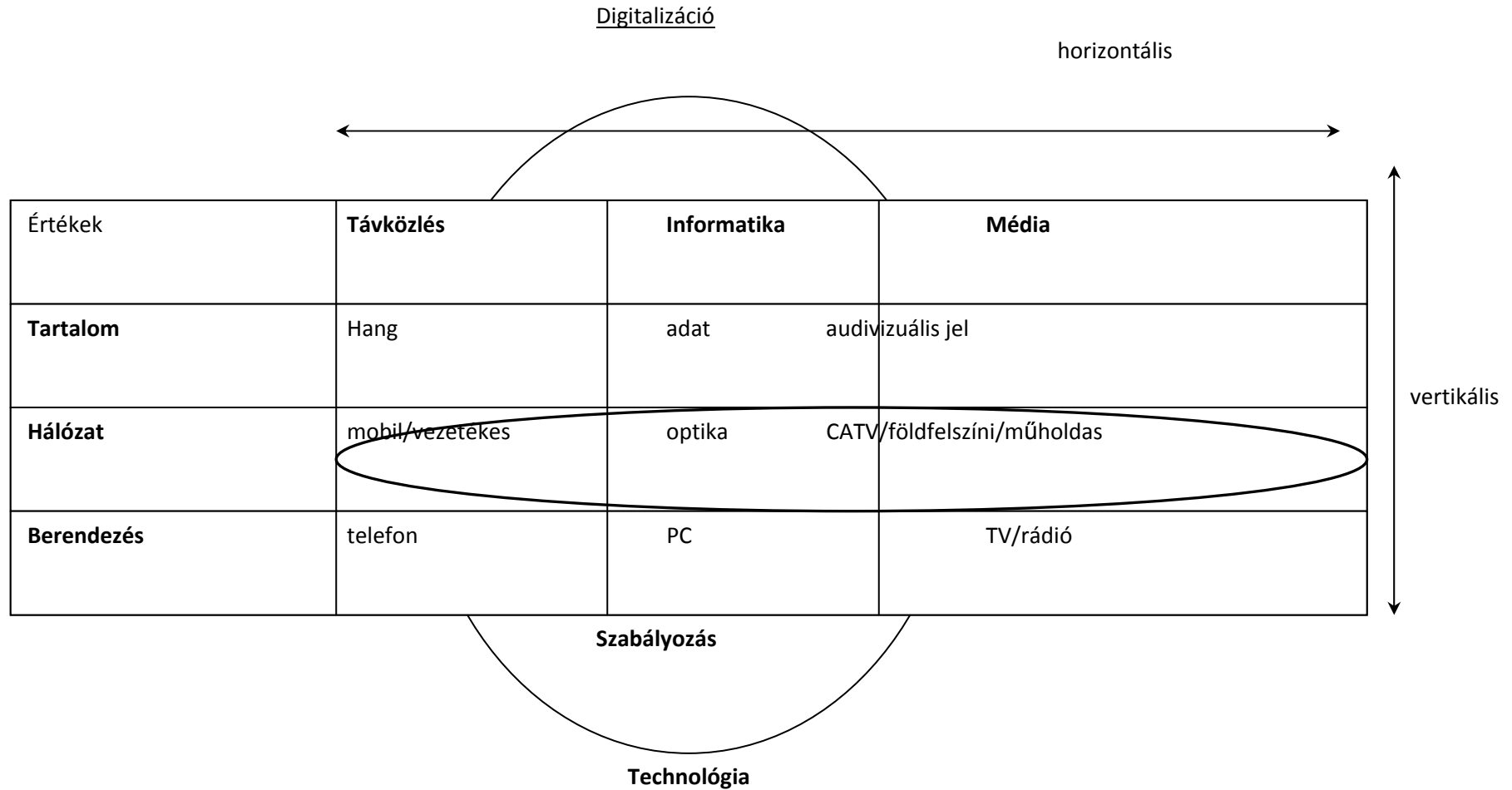
- 1) A távközlés gazdasági szabályozásának alapjai;
- 2) A távközlés európai szabályozásának modellje, pillérei és elemei;
- 3) A magyar távközlés-szabályozás modellje;
- 4) Versenyjog és távközlés-szabályozás viszonya;
- 5) Az elektronikus média szabályozásának hírközlésjogi vonatkozásai

1. A távközlés gazdasági szabályozásának alapjai

A távközlés gazdasági szabályozásának alapjai

- Elektronikus hírközlés fogalma
- Gazdasági szabályozás fogalma és azt magyarázó elméletek;
- A távközlés, mint hálózatos iparág szabályozása;
- Szabályozóhatóságok

Elektronikus hírközlés fogalma

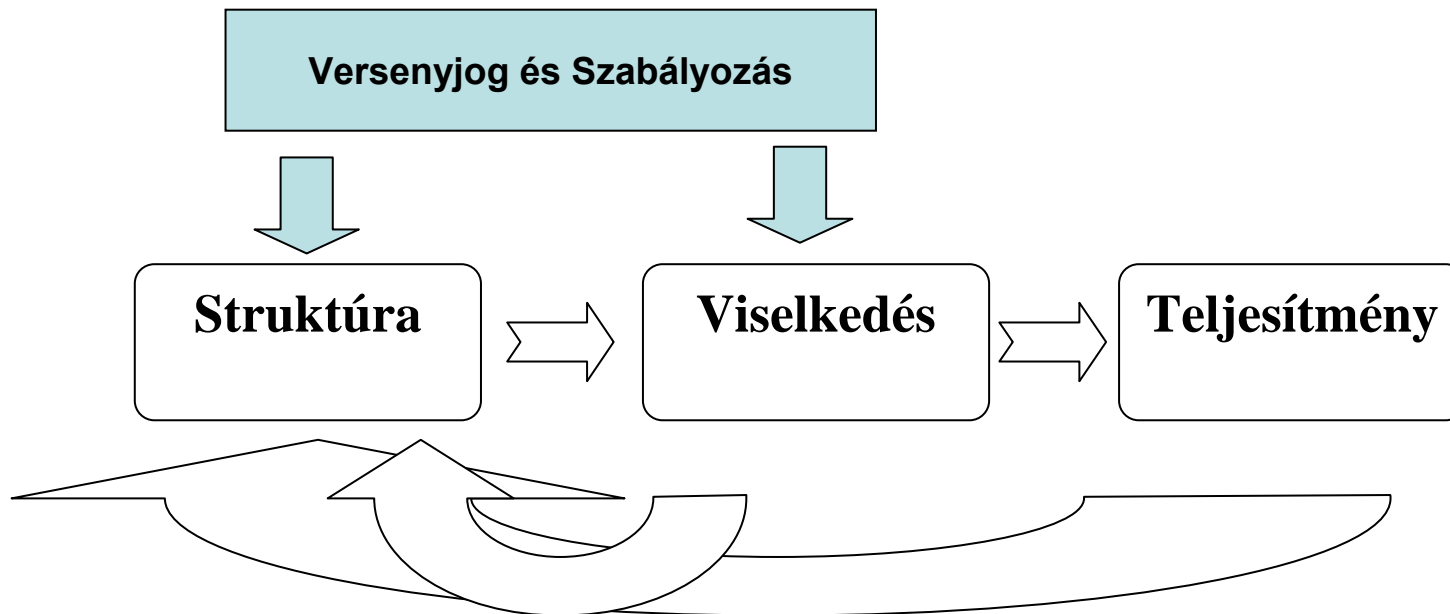


Gazdasági szabályozás fogalma

- Piacok működésének közérdekű befolyásolása
- Harctér
- EU: tagállamok és EU intézmények közti kompromisszumok területe
- Hagyományosan két megközelítés
 - Európa: állami tulajdon
 - USA: magántulajdon és közérdek érvényesítése elválik > Selznick

Gazdasági szabályozást magyarázó elméletek – Hogyan?

- Industrial organisations
 - Piacelméleti közgazdaságtan, vállalatok stratégiai viselkedésének leírása 1940-től
 - Káros kimenetek okainak kutatása



Gazdasági szabályozást magyarázó elméletek – Miért?

- Normatív elmélet
 - Az állami beavatkozás oka: piaci kudarc

Piaci kudarcok	Strukturális	Magatartásbeli
Piaci hatalom (belépési korlátok)	Elsüllyedt költségek Tranzakciós költségek	Hozzáféréstől elzárkózás
Externáliák (pozitív, negatív)	Hálózati hatás, kétoldalú piacok	Hűségkedvezmények
Aszimmetrikus informáltság	Magas keresési költségek	Potyázás

Piaci hatalom nem mindenkor szabályozandó?

- A monopóliumot a piac korrigálja?
 - Coase-sejtés (1910 -) Nobel-emlékdíjas: a vásárlók arra számítanak, hogy $P=Mc$, ezért nem vesznek a monopolistától > a vásárlás elhalasztása nagyon költséges lehet
 - Támadható piacok: a magas árat kihasználva belépnek a piacra és ennek veszélye visszatartja a monopolistát, ez csak piacralépési korlátok hiánya esetén működhet

Gazdasági szabályozást magyarázó elméletek – Miért?

- Pozitív elmélet
 - Piaci kudarc oka: állami kudarc
 - Chicagói iskola: szabályozás költségei
 - Stigler: foglyul-ejtési elmélet
 - Szabályozói élelciklus elméle
 - institucionalisták
- Normatív és pozitív közti kapcsolat
 - Becker: piac hatékonytalanságát csak hatékony szabályozás oldja fel

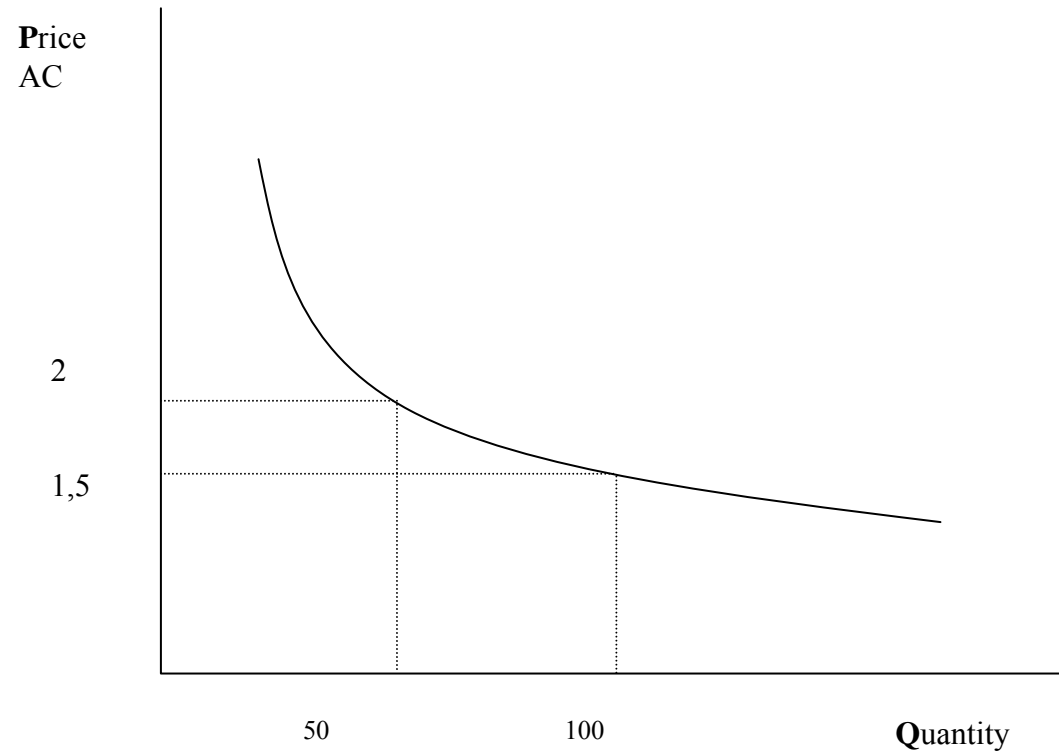
Versenyjogot meghaladó szabályozás szükségessége

- Versenyjogi normák duális karaktere
 - Magasan absztraháltak
 - Közvetlen hatályúak
- A versenyjog optimálisan olyan piaci környezetben alkalmazható, ahol
 - normaszegés esetén nagy valószínűséggel bekövetkező szankció visszatart a jogsértéstől
 - Vagyis strukturális piaci kudarcoktól mentes
- Attól, hogy a versenyjogi beavatkozás a teljes piaclezárás előtt megtörtént, még nem lesz hatékony, lsd.: Microsoft ügy (nem lett iparági standard)

Szabályozott iparágak közgazdasági háttere

- Természetes monopólium
 - Egyik fő oka: méretgazdaságosság
 - Magas elsüllyedt költségek
 - További kibocsátás alacsony határköltsége, csökkenő átlagköltség: $[50+(50*1)]/50= 2$
 $[50+(100*1)]/100=1,5$
 - Méretgazdaságosság miatt egyetlen vállalkozás alacsonyabb költségen termel, amely jelentős piacralépési korlát

Méretgazdaságosság



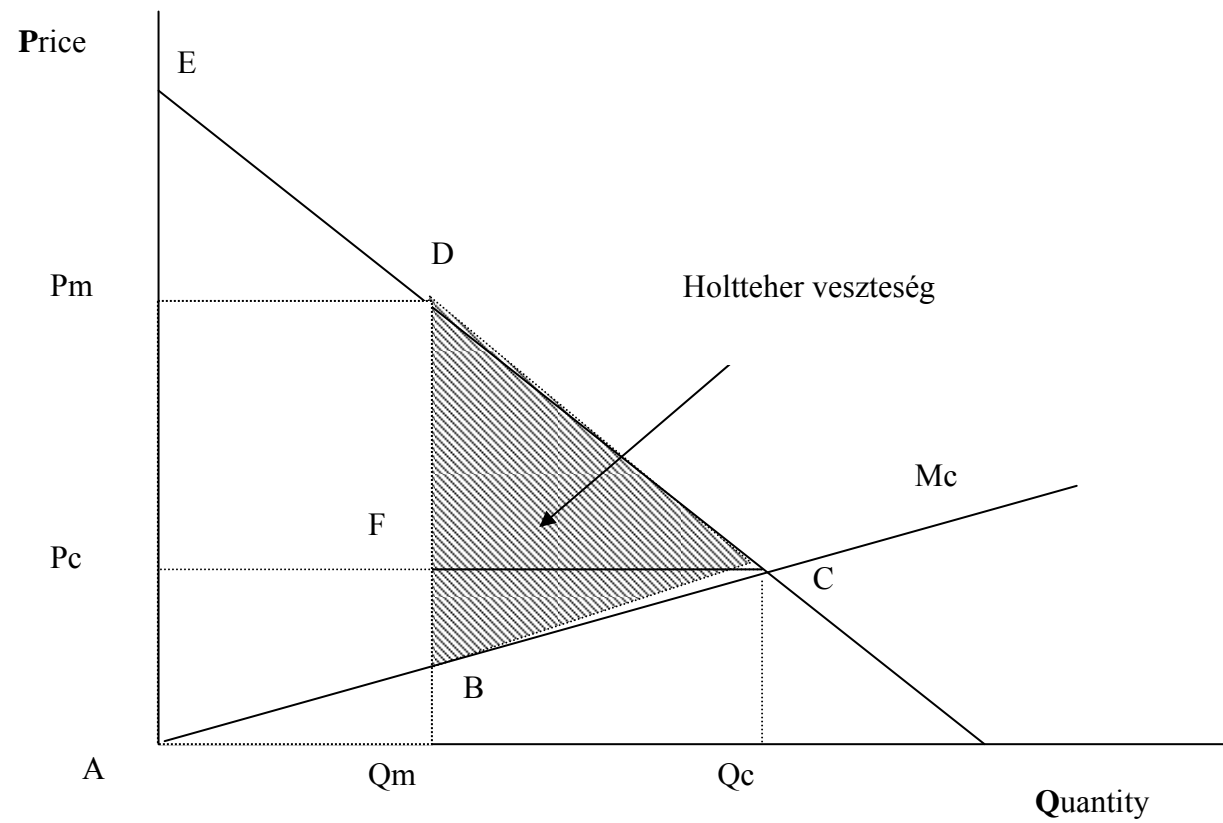
Természetes monopóliumok

- Távközlés: helyi hurok
- Légi közlekedés: le-és felszállási időrések
- Energetika: átviteli és elosztó hálózat, határkeresztezõ és tárolási kapacitások
- Posta: válogató központok, postahivatalok/fiókok

Természetes monopólium

- Természetes monopólium
 - A termelési és allokációs hatékonyság konfliktusában
 - Előbbi szempontból hatékony választás de utóbbi szempontjából nem, hiszen monopóliumról van szó pl. 1973-as olajválság

A monopólium, mint társadalmi veszteségek forrása



Természetes monopólium szabályozás

- Reguláció
 - Tartós
 - versenyt helyettesítő
 - adott szektort érintő
 - Önálló szabályozás
 - Sajátos eszkörendszer (ár, piacralépés)
 - felügyeleti szerv
 - statikus koncepció

Dereguláció

- Távközlés esetében bizonyosodott be az 1980-as években, hogy a természetes monopóliumnak van egy dinamikus oldala
- Kereslet növekedés és technológia fejlődése miatt: a monopólium elvesztette „természetes” jellegét
- Inkumbensnek nem volt kapacitása viszont az új technológiák a növekvő keresletet hatékonyabban ki tudták elégíteni

Versenyteremtés modelljei

- Lehetőség nyílt a versenyteremtésre, másként deregulációra;
- A versenyteremtés modelljei a hálózatos iparágakban:
 - Hálózatért
 - Hálózaton
 - Hálózatok között

Versenyteremtés modelljei

- **Hálózatért:**

- Pl. koncesszió
- versenynek legkevésbé teret engedő modell (csak az újrapályáztatás biztosítja, ami miatt viszont biztosítani kell a befektetések visszanyerését, ezért időleges monopóliumot is jelenthet),
- jelentős beruházási igény esetén (pl.: magyar fix dereguláció)

Versenyteremtés modelljei

- **Hálózaton:** 3 altípus
 - Open access: kapacitás függvényében, diszkrimináció mentes hozzáférés (pl.: távközlés)
 - Pooling: rendszerirányítás szükséges (pl. villamos energia)
 - Time planning: továbbított termék nem homogén (pl: közlekedés)

Versenyteremtés modelljei

- **Hálózatok között:**
 - jóléti szempontból a legkedvezőbb,
 - ott van rá esély,
 - ahol a befektetések visszanyerésére a kereslet miatt van esély (pl.: mobilok) vagy
 - a technológiai fejlődés eredményeként (konvergencia: CATV-PSTN)

A versenyteremtő modellek közti viszony

- Hosszú távon: hálózatok közt
- Közép távon: hálózaton
- Rövid távon: hálózatért (fejlesztések révén)
- Gyakorlatban: a hálózatok közti modell ritkán eszköz a versenyteremtésre (pl. mobil piac), inkább cél, amely nem ritkán a másik két modellen keresztül érhető el (pl. befektetési lépcső a távközlésben),
- Fejletlen piacokon hálózatért és hálózaton modell egymást követő alkalmazása (pl. magyar fix piac)

A versenyteremtő modellek elemei

- Privatizáció: csak a hálózatért modellben szükségszerű elem
- Liberalizáció: a hálózatért modellben nincs, a hálózaton modellben mindenképpen
- re-reguláció: a hálózatok közötti modellben elegendő lehet a versenyjog, a hálózaton modellben viszont szükség van legalább átmeneti aszimmetrikus szabályozásra

Versenyteremtés a távközlésben

- hálózaton folyó verseny modellje révén vagy fejletlenség esetén a hálózatért modell után,
- Elemei: privatizáció (opcionális), liberalizáció, re-reguláció
 - Liberalizáció és privatizáció egy időben, re-reguláció nélkül (ún: light handed regulation) (Új-Zéland, elemek elhibázott alkalmazása)
 - Privatizáció, majd liberalizáció és re-reguláció (Magyarország)
 - Liberalizáció és re-reguláció privatizáció nélkül (EU-295., Fro, Németo., Svédo.-politikai okok)

Versenyteremtés a távközlésben

- re-reguláció:
 - A távközlésben jelentős piacralépési korlátok a liberalizáció után is fennmaradnak, ezért középtávon a hálózaton folyó verseny modellnek van értelme (ez a koncepció lett elhibázott Új-Zéland esetében)
 - A re-reguláció eszközei paradox módon nem a strukturális piaci kudarcokhoz igazodnak, hanem magatartásbeliek (belépési korlát>hozzáférés, externáliák>összekapcsolás)
 - Dereguláció regulációja, azzal a lényeges különbséggel, hogy átmeneti
 - » Ex-ante
 - » Aszimmetrikus
 - » Level playing field
 - » Regulatory bump

Szabályozóhatóságok

- USA:
 - Magántulajdon és közérdekű felügyelet elválik
 - *arms-length-regulation*: Állam és polgárai távolról, ilyen szervezeteken keresztül kapcsolódnak
 - New Deal idején terjednek el
- EU:
 - 90-es években jelentek meg a liberalizációs irányelvekben
 - Bizottság volt a motorja
 - A tulajdonosi és szabályozói funkciók elkülönítésének köszönhetik létüket

Szabályozóhatóságok

- Ún. Nem-többségi szervezetek
- Három irányadó elmélet is magyarázza létrejöttüket:
 - Megbízó-ügynök: előny: népszerűtlen intézkedések, hátrány: nehezen elszámoltathatók
 - Szabályozói verseny: befektetők felé annak biztosítása, hogy a gazdaságot napi politikától független, szakmai szervezetek felügyelik
 - Nemzetközi behatás: pl. Bizottság, Világbank

Szabályozóhatóságok

- Távközlés:
 - Függelenség:
 - Kormányoktól,
 - politikai (felmentés, döntéshozatal)
 - Piaci: ha az állam tulajdonos
 - Piaci szereplőktől,
 - Finanszírozás működési beleszólás nélkül
 - Biztosítékok:
 - szakmai alapú kinevezés,
 - korlátozott felmentés,
 - anyagi függetlenség,
 - elismert bérezés,
 - Bírói kontroll

Szabályozóhatóságok

- Integrációs törekvések
 - Média és távközlés
 - Magyarország: alapelvekbe ütköző műsorterjesztés, kiegészítő digitális szolgáltatás, MMM jogvita > ORTT szakhatóság
 - Szektorszabályozó mint versenyhatóság
 - Anglia, Ofcom: nem járhat el összefonódás kontrollban, megállapodás-kontroll és erőfölénnyel való visszaélés tekintetében pedig döntései a CAT előtt megtámadhatók, ágazati vizsgálat esetében jelentés tétel a Competition Commission-hoz, OFT akkor jár el, ha több szektor is érintett vagy nem szükséges ágazati ismeret
 - Multiszektor
 - Hálózatos iparágak egységes felügyelete
 - Német-típusú: tisztán hálózatos (Bundesnetzagentur) távközlés, posta, vasút, energetika
 - Ausztrál-típusú: versenyhatóság és minden gazdasági szabályozó együtt (Competition and Consumer Commission)
 - Holland típusú: versenyhatóság, energetika, közlekedés (Nma)

Európai szintű szabályozó

- Delegálás: *Meroni* ügy (1956), bekerült a költségvetési rendeletbe is
 - Átlátható
 - Világosan meghatározott hatáskör
 - Nem kizárólagos bizottsági hatáskör tekintetében
 - Nem lehet diszkrecionális: politikák közti választás
 - Bizottság felügyeleti jogkörét biztosítani kell
- Delegálás költségvetési oldalról szabályozott, költségvetésnek végrehajtási típusai vannak, egyik a közvetett centralizált (van még megosztott, decentralizált, nemzetközi)
 - Executive agency: Bizottság döntéssel hozza létre, vezetőit a Bizottság nevezi ki, székhelye is a Bizottságnál van, közösségi program végrehajtói
 - Agency: jogi személyiséggel rendelkeznek, politika vagy szabályozás végrehajtásában segítenek

Európai szintű szabályozó

- Agency-k típusai:
 - Kötelező érvényű döntéseket is hozhat (pl.: OHIM) lényeg, hogy szabályok által behatárolt módon
 - Diszkrecionális hatáskör nem delegálható, ezért angolszász típusú szabályozó Európában nem hozható létre, nem bocsáthatnak ki általános érvényű szabályokat, nem dönthetnek közérdek konfliktusában
 - Quasi szabályozók: nem hoznak kötelező érvényű döntéseket, ajánlásokat fogadnak el (EASA, EMEA), a Bizottságnak az ajánlástól való eltérést indokolnia kell
 - Tagállami behatás: nem tudja a Bizottság a *Meroni* ügyből fakadó ellenőrzési feladatait ellátni, kisebbségben van többnyire az IT-ban (kinevezés, munkaprogram)

BEREC

- Közös piac konszolidációja a szubszidiaritás figyelembe vételével
- Távközlés-szabályozási deficit:
 - EU határozza meg a keretet de már a tagállami hatóságok hajtják végre, ebben nem mindig van következetesség, ami a konszolidáció ellen hat
- ERG: egyhangú döntéshozatal, IRG, meg kell erősíteni

BEREC

- A Testület nem ügynökség, nem jogi személy
- Felváltja az ERG-t ez lesz a szabályozók és Bizottság közti kizárólagos együttműködési fórum
- A Testületet támogató hivatal jogi személy és közösségi szerv: jogi, igazgatási pénzügyi függetlenségét

BEREC

- Testület
 - Együttműködés a notifikációs eljárásban
 - Vélemény-nyilvánítás egyes Bizottsági ajánlásokkal kapcsolatban
 - Segítség NRA-knak piacelemzéssel kapcsolatban
 - Szabályozói tanácsból áll, melynek tagjai az NRA-k vezetői, Bizottság megfigyelő, vezetője egy évre választott elnök, évente négyszer ülésezik legalább, döntéseit 2/3-os többséggel hozza, munkaterv-beszámoló

BEREC

- Hivatal

- Irányítóbizottság:

- Bizottság is tagja
 - Kinevezi a vezetőt (3 évre, 1x megújítható) és a Hivatal alkalmazottait
 - Elfogadja a Hivatal éves munkatervét
 - Iránymutatást ad a vezetőnek

- Igazgatási vezető

- Irányítja a hivatalt
 - Végrehatja a költségvetést

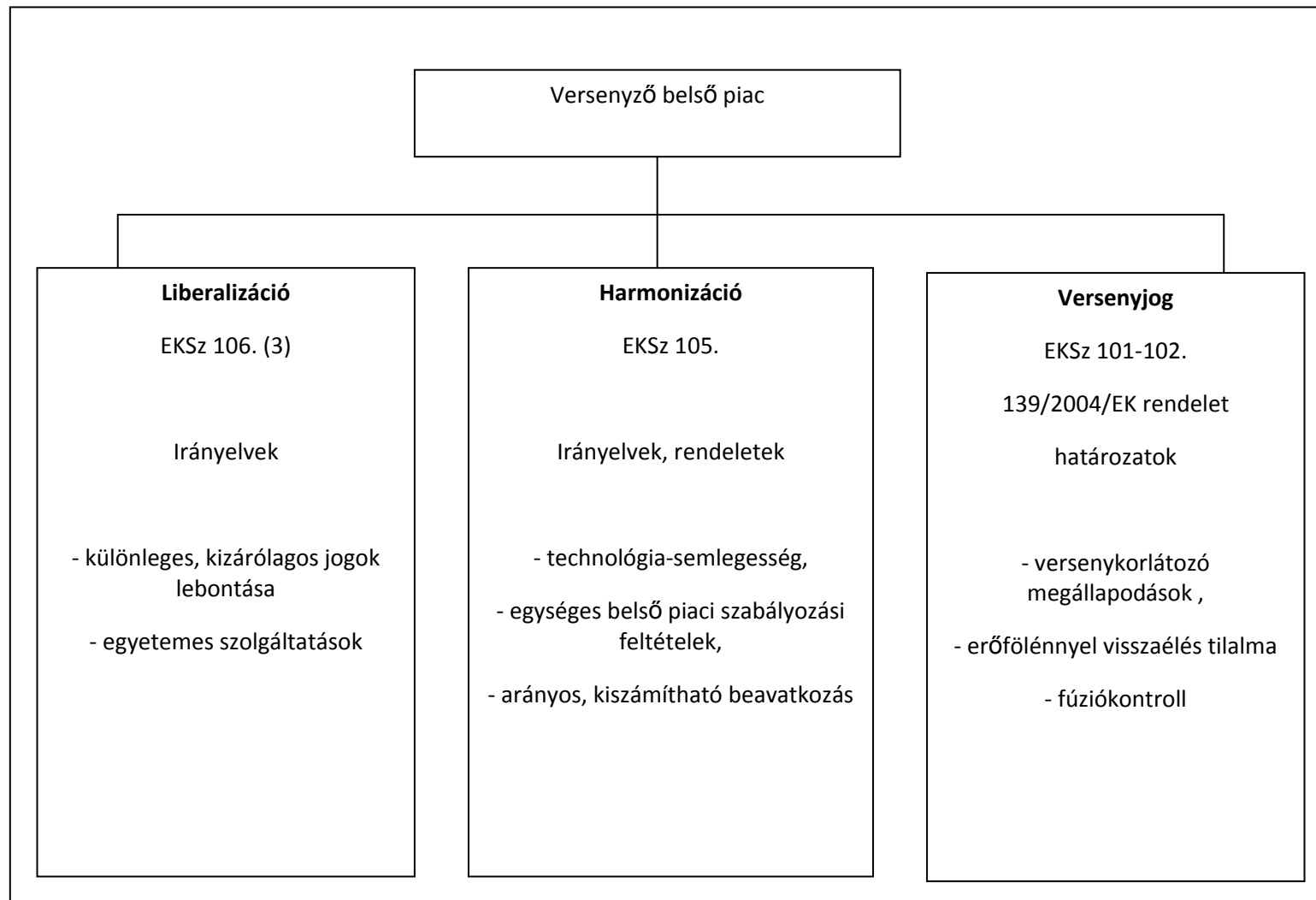
2. A távközlés európai szabályozásának modellje, pillérei és elemei

A távközlés európai szabályozásának modellje, pillérei és elemei

- Az európai modell pillérei;
- Liberalizáció
- Kettős megközelítés liberalizáció és harmonizáció terén
- Harmonizáció

Az európai modell pillérei

- Hálózaton folyó verseny modellje;
- Elemei:
 - liberalizáció (106.),
 - re-reguláció (harmonizáció, 105),
 - privatizáció nélkül (EK Sz 345.) de
 - versenyjog;
- Zöld könyv '87, kései válasz (ECO-Test)



Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (1) bekezdés
 - Állami vagy kizárólagos (egy vállalat) és különleges (több, de nem átlátható és diszkrimináció-mentes módon) jogú vállalat
 - ettől speciális a 258. cikkhez képest
 - Nem hozhatnak az államok
 - Versenyszabályokkal és diszkrimináció tilalmi szabályokkal ellentétes
 - Szubszidiáris
 - » Versenyjog alkalmazható legyen: lsd. (2) bek.
 - Olyan helyzet kell, amivel visszaélés által kerülhetne: 101. 102. cikkbe ütköző magatartást: megkövetel, elősegít, megerősít (különös viszony az effektu-hez)
 - Intézkedéseket: jogszabály, közigazgatási aktus

Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (2) bekezdés
 - Általános gazdasági érdekű vállalkozásokkal szemben, annyiban alkalmazhatók a versenyszabályok, amennyiben
 - Nagyobb közösség számára meghatározó, nyereségérdekelt, világos állami felhatalmazással
 - Ilyen jellegű feladataik ellátását semmilyen módon nem veszélyezteti
 - Csak akkor lehet rá hivatkozni, ha a Szerződésen esett sérelem nélkül nem lehet az általános gazdasági érdekű szolgáltatást ellátni (tehát nem az egész vállalkozás létét) vagy veszélyeztetné a pénzügyi stabilitását (keresztfinanszírozás megszűnése)
 - *BT* ügy (1982): a monopólium a hálózatra és nem a szolgáltatásra vonatkozik

Liberalizáció - EUMSZ 106.cikk

- (3) bekezdés
 - Bizottság irányelvek és határozatok révén biztosítja a cikk alkalmazását
 - Végberendezési irányelv (1988) ügy:
 - » Az első liberalizált piac (óvatosság)
 - » Műszaki fejlődés és ezzel áruk szabad áramlásának korlátozása
 - » Tagállamok kifogásolták a Bizottság liberalizációs aktivitásától tartva
 - » ECJ: Bizottság követelheti az össze nem egyeztethető jogok visszavonását, műszaki haladás és áruk szabad áramlásának korlátozása
- *RTT* ügy (1991):
 - részben szintén az áruk szabad áramlására hivatkozással került megállapításra a 106. cikk sérelme
 - Másrészt: 102. cikket sérti: olyan helyzetbe hozza a szabályozás, melybe csak a 82. cikk megsértése révén juthatna (*monopol pozíció kiterjesztése*)
 - BT ügy után a második eset, hogy a Bizottság a közcélú távbeszélő szolgáltatásra elfogadta a 86. (2) szerinti kivételt

Egyetemes szolgáltatás

- A korábbi esetjog a hálózattól elkülönülő szolgáltatásokra/árakra vonatkozik>hogyan lett ebből teljes körű liberalizáció?
- *Corbeau (1993)*
 - Leválasztható (gyorsposta, készpénz feladás)
 - Hagyományoshoz képest többszolgáltatás
 - Nem veszélyezteti az általános nyújtásának gazdasági egyensúlyát
- Egyetemes szolgáltatás
 - EK Sz. 14. megosztott hatáskör: ÁGÉSZ kohézió szempontjából jelentős, elvek biztosítása, amelyek biztosítják működésüket
 - Bizottság élt a lehetőséggel
 - » Elérhető árú hozzáférés biztosítása
 - » A versenyjog alóli mentességre hivatkozás korlátok közé szorítása
- Távközlésben: egyetemes szolgáltatás=elérhető áron, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül
- Bizottság határozza meg
- Felülvizsgálat:
 - Internet elérés nincs felülről nem korlátos sáv szélesség
 - 112 szám elérhetősége és helymeghatározás

Versenyrányelv

- Minden elektronikus kommunikációs hálózat vonatkozásában le kell bontatni a különleges és kizárólagos jogokat
- Kábelszolgáltatók sem korlátozhatók csak azért, mert műsorjeleket továbbítanak
- Általános engedélyezés
- Frekvenciák diszkrimináció-mentes és transzparens eljárásban
- Előfizetői nyilvántartások szabad hozzáférhetősége
- Jogi szétválasztás
 - Nem lehet egy jogi entitáson belül elektronikus hírközlési és CATV tevékenység, ha állami tulajdonú és erőfölényt élvez vagy ha a CATV különleges és kizárólagos jog alatt jött létre
 - Be lehet jelenteni, hogy hatékony verseny van a helyi hurok szintjén és akkor nincs ilyen kötelezettség

Kettős megközelítés

- Bár a 106. cikk (3) szerinti irányelv kibocsátási jog önálló, a Bizottság mégsem hagyhatja figyelmen kívül a Tanácsot és Parlamentet;
- 1989 politikai kompromisszum:
 - Bizottság liberalizációs irányelvek: széles körű egyeztetés, a hangszolgáltatások 1998-ig monopóliumot élvezhettek
 - Tanács és Parlament: harmonizáció

Harmonizáció

- Hálózaton folyó verseny modelljében a reguláció az európai modellben a harmonizációs irányelvekből táplálkozik
- Alapja: 105. cikk: belső piaci szabályozás: négy szabadság valamelyikébe: szolgáltatások szabad áramlása (*Sacchi*)
- Eddig 4 harmonizációs irányelv-csomag kiadására került sor

Harmonizáció

- I. ONP ('90): liberalizált és nem liberalizált területek elhatárolása, diszkriminációmentes nyílt hozzáférés a hálózathoz;
- II. ONP ('97): nyílt hozzáférés elve megmaradt de a kötelezettség normatív JPE (előre meghatározott piacok, 25%) alapon, NRA-k függetlensége
- III. NRF ('02): 4 koncepcionális célkitűzése van:

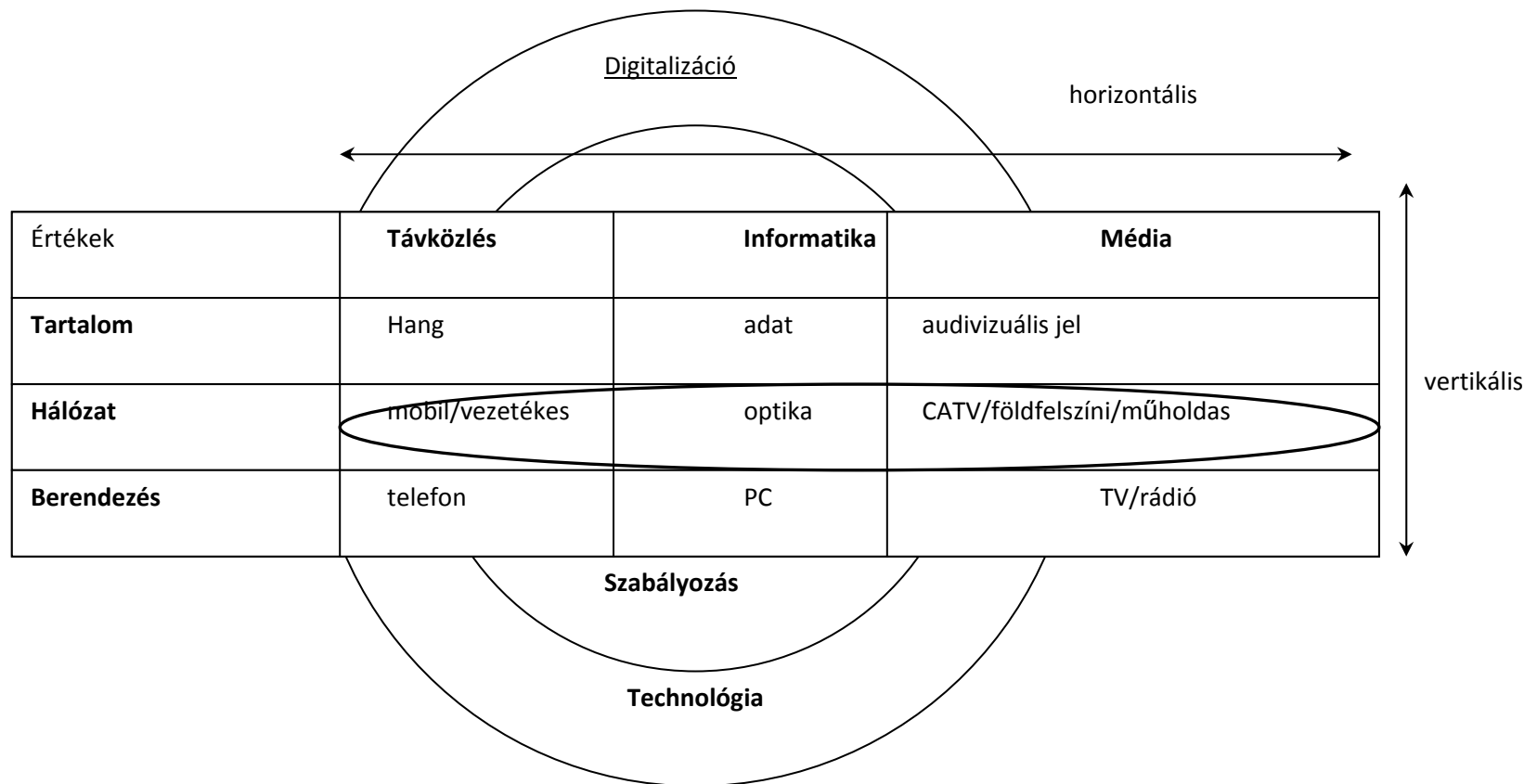
Harmonizáció

- 2002
 - Technológiasemlegesség
 - Belső piac konzisztenciája
 - Arányos és kiszámítható a szabályozás alkalmazása és visszavonulása terén
 - Befektetések védelme és ösztönzése
- 2009: 4. csomag
 - Hatékonyabb szabályozás
 - Kevesebb piac, funkcionális szeparáció, NSZH-k függetlensége
 - Konzolidáció erősítése
 - Európai szabályozó
 - Kötelezettség-szabások
 - Fogyasztók jogai
 - 112 elérhetősége, helymeghatározás
 - Fogyatékkal élők hozzáférhetősége (feliratozás)
 - Gyorsabb szolgáltató-váltás
 - Internet-hozzáférés korlátozás

Harmonizáció

Technológiasemlegesség

- Konvergencia



Harmonizáció

Technológiasemlegesség

- Mindenféle átviteli platformra egységes szabályozás
- A tartalmat és átvitelt elkülönülten kell szabályozni:
 - Ex-18-as
 - EPG
 - Must-carry

Harmonizáció

Belső piac konzisztenciája

- EU, mint gazdasági közösség legfontosabb fundamentuma
- Review: jelentős módosítások
 - BEREC vélemény-nyilvánítási jogokat kap
 - Kötelezettség-szabásra sajátos második fázis (3 hónap vétó nélkül, NRA-t nem kötik a vélemények),

Harmonizáció

Belső piac konzisztenciája

- Konzolidációs eljárás (notifikáció) > jogsértés, ha elmarad
 - Konzultációs eljárás: NRA-k, Bizottság észrevételeket tehet (kötelezettségre is) 1 hónap van rá > nincs jogorvoslat, nincs viszont következménye a figyelmen kívül hagyásnak
 - Vétóeljárás: eltérő piacok, JPE azonosítás (kivéve a kötelezettségeket) > jogorvoslat lehetséges
 - TKKÉ,
 - Kétségek a közösségi joggal való összeegyeztethetőséget illetően, vagy belső piaci korlátot hoz létre >
 - 2 hónapig nem lehet elfogadni a tervezetet
 - 2 hónap alatt felszólíthatja a visszavonásra, vagy maga vonja vissza

Harmonizáció

Belső piac konzisztenciája

- Identifikáció:
 - Főszabályként: Bizottság
 - NRA is elvégezi, ha eltérő piacot határoz meg
 - Három-kritérium teszt alapján (átfogó szempontok):
 - Magas és nem átmeneti piacralépési korlátok,
 - Piac nem a verseny irányába fejlődik
 - Versenyjog nem elégséges

Harmonizáció

Belső piac konzisztenciája

- Versenyjogi elvek:
 - 50 éves gyakorlat biztosítja ezen keresztül az egységes jogalkalmazást;
 - A JPE azonosítás terén (piac-meghatározás, elemzés)
 - Mindez nem jelenti a versenyjogi jogalkalmazással való teljes összhangot:
 - Ex-post
 - Kiindulópont egy múltbeli magatartás/megállapodás
 - Markáns jövőre tekintés, rendszeres felülvizsgálat

Belső piac – intézményi biztosítékok

- Hírközlési Bizottság
 - Tanácsadói
 - Tagállamok+elnöke a Bizottság
 - Legteljesebb mértékben figyelembe veendő
 - Harmonizációs ajánlások, vétó, eltérő kötelezettség,
 - Szabályozói
 - Bizottságra kötelező, ha vele összhangban van, különben Tanácshoz kell fordulni az EP értesítése mellett (Bizottság nem lépi-e túl hatáskörét)
 - Ha Tanács nem ért egyet, akkor újratárgyalás
 - Kötelező szabványok, transzacionális piacok

Belső piac – intézményi biztosítékok

- Bíróságok:
 - NSZH döntéseivel szembeni jogorvoslati jog (versenytársi minőség feljogosít)
 - Független
 - Férjen hozzá a szakértelemhez
 - Érdemi felülvizsgálat
 - Indoklási kötelezettség
 - Deficit

Harmonizáció

Arányosság

- Arányos, kiszámítható szabályozás:
 - Gyorsan változó piaci viszonyok
 - Szabályozás kiszabása – visszavonása legyen rugalmas
 - Cél: infrastruktúra alapú verseny (inter-modális) addig is: inter-modális>hozzáférés alapú><inkumbens tulajdonjoga >
 - Közérdek-Arányosság Teszt:
 - közérdek: verseny
 - Szükséges (rugalmasság) mérték: versenyjogi elvek
 - Minimum szabályozás: kivételesen: Ajánláson kívüli piacok, nem JPE, kiker. piacok

Harmonizáció

Arányosság

- EU: Két feltétel és három lépcsőben
 - Szabályozást jelentő kötelezettség-szabás feltételei:
 - Versenyjog elégségessége: Struktúra vizsgálata (Bizottság, 3 kritérium teszt)
 - Hatékony verseny vizsgálata: JPE azonosítás (NRA)
 - 3 lépcső (beolvad a 2 feltétel az eljárásba):
 - piac-meghatározás
 - Identifikáció
 - Nemzeti piacok
 - Piacelemzés (JPE)
 - Kötelezettség szabás

I. Piac definíciós szakasz

Érintett piac meghatározása

A) Identifikáció 3 kritérium teszt

(versenyjog elégségessége)

1. magas nem átmeneti piacralépési korlátok
2. a piac nem a hatékony verseny irányába fejlődik
3. versenyjog nem elégséges

B) Nemzeti keretek között érintett piac meghatározás

1. szolgáltatási piacok
2. földrajzi piacok

II. Piac analitikus szakasz

Piacelemzés

JPE teszt

(verseny hatékonysága)

Gazdasági erőfölény

III. Kötelezettség-szabás

I+II=III.

Kis-
kereskedelmi

Nagy-
kereskedelmi

Harmonizáció

Arányosság

- Versenyjog elégségesége = 3 kritérium teszt: strukturális piaci kudarcok
 - Jelentős, nem átmeneti piacralépési korlátok, jövőbeni technológiák: STATIKUS
 - A piac belátható időn belül nem a hatékony verseny irányába fejlődik (korlátokra hatás) DINAMIKUS
 - Versenyjog nem elégséges (következmény kritérium)
- Bizottság
- Ezen kívül: NRA
- Feltörekvő piacok: 3 kritérium nem teljesül

Harmonizáció

Arányosság

- Review:
 - 18-ból 7 piac: 1 kiskereskedelmi (összevont hozzáférés)
 - Nemzetközi roaming, 18-as, mobil indítás kikerül

Harmonizáció

Arányosság

- **Verseny hatékonyság vizsgálat: JPE azonosítás**
 - Piac-definíciós szakasz: érintett piac
 - Identifikáció: Bizottság, NRA csak ha eltér, 3 kritérium – átfogó elemzés
 - Nemzeti keretek között érintett:
 - Kereslet-kínálati helyettesítés
 - Földrajzi piacok
 - Kiindulópont: nagyker
 - Előremutató alapon
 - Feltörekvő piac nem szabályozható (SSNIP)
 - NCA együttműködés
 - Piac-analitikus szakasz: JPE vizsgálat

Harmonizáció

Arányosság

- **Kötelezettség szabás:** legalább egy, ha van JPE
 - Minimum szabályozás elve: nem JPE, nem identifikált, ill. kisker. Piac kivételesen
 - Arányos intervenció elve: kudarcral arányos+célok>JPE forrását kell kezelni >>
 - *Modified greenfield approach*: Kisker kötelezettség csak ha a nagyker piaci szabályozás után is fennáll az erőfölény
 - Eltérő kötelezettség: Bizottság dönt
 - Nem JPE kötelezettségek, pl.: CAS, API, EPG, összekapcsolás, inetoperabilitás, számviteli szeparáció különleges/kizárólagos jog esetén

Harmonizáció

Arányosság

- **Kötelezettségek-Review:**
 - Funkcionális szeparáció (nem ár jellegűre): Bizottság előzetes jóváhagyásával, önkéntesség, ott ahol szükséges (pl. nincs erős infrastruktúra alapú verseny, más kötelezettség nem elegendő);
 - alépítmény megosztás,
 - épületbe való bejutás
 - diszkrimináció tilalom az IP összekapcsolás terén

Harmonizáció

Arányosság

- Greenfield Approach
 - Az adott piacra vonatkozó elektronikus hírközlési szabályozás figyelmen kívül hagyása
- Modified Greenfield Approach
 - Az adott piacra ható más szabályozás figyelembe vétele
 - Nagykereskedelmi
 - Más szabályozás (pl. Dtv – must carry ex-18)

Harmonizáció

Arányosság

- Visszavonulási képesség, szintén az arányosság talaján, nem sunset clause
- Dinamikus hozzáférési rezsim:
 - intramodális biztosítása,
 - inter-modális javára visszavonulás > rugalmasan
 - Versenyjog elégséges
 - » 3 kritérium (nagyker, kisker)
 - Nincs JPE
 - » Nagyker szabályozás figyelembe vétele
 - » Párhuzamos hálózati átfedések

Harmonizáció

Befektetések védelme/ösztönzése

- Befektetések védelme/ösztönzése
 - Rövid távú szolgáltatás alapú verseny (statikus hatékonyság) >< hosszú távon fenntartható infrastruktúra alapú (dinamikus hatékonyság) > ehhez befektetés kell > cél:
 - Ösztönözni – új piacralépőkét
 - Védni – inkumbensét
 - Ezáltal kiegyenlíthető a két hatékonyság közti feszültség
- **Befektetések védelme:**
 - JPE szolgáltatók esetében
 - Befektetés lehet first-mover és erőfölényt megerősítő is > védelem előbbit illeti meg feltörekvő piac formájában
 - Feltörekvő: 3 kritérium nem alkalmazható, SSNIP alapján nem helyettesítő

Harmonizáció

Befektetések védelme/ösztönzése

- Német szabályozás: „új piac szabályozás alá vonására akkor kerülhet sor, ha igazolt, hogy a fenntartható verseny fejlődése másként korlátozva lenne”
- ECJ: a feltörekvő piacok szabályozás alóli mentessége nem automatizmus, hanem NSZH mérlegelés függvénye

Harmonizáció

Befektetések védelme/ösztönzése

- Feltörekvő piacok és szabályozásuk

Nagykereskedelmi infrastruktúra		Kiskereskedelmi szolgáltatás	
		Hagyományos piac/szolgáltatás	Feltörekvő piac/szolgáltatás
Hagyományos		Ex-ante szabályozás (pl. PSTN)	Infrastruktúra szabályozható a kiskereskedelmi szolgáltatás nem (pl. ADSL) leverage
Feltörekvő	teljesen	Ha azt jelenti, nincsenek piacralépési korlátok, akkor nincs szabályozás (pl. VoIP)	Nincs ex-ante szabályozás (pl. 2G)
	részben	Ex-ante szabályozás nagykereskedelmi árazásában megnyilvánuló befektetés- védelemmel (pl. VDSL)	Az infrastruktúra szabályozható a kiskereskedelmi szolgáltatás nem

- Csak az új piacokat létrehozó befektetések mentesülnek:

Harmonizáció

Befektetések védelme/ösztönzése

- feszültség az új infrastruktúrán nyújtott régi szolgáltatás megítélését illetően:
(befektetések védelme vs. Leverage),
 - USA: nincs LLU
- Befektetések ösztönzése:
 - Infrastruktúra alapú verseny előmozdítása érdekében ösztönözni kell az új piacralépők befektetéseit
 - Befektetési lépcső: WLR, WBA, LLU

Harmonizáció

Versenyjog

- Zöld könyv>Alkalmazhatóság (jogsértési eljárások)
- liberalizáció előmozdításában:
 - ⇒ *Atlas/Phoenix* (DT/FT) a szövetség akkor kezdhette meg működését, mikor mindkét tagállamban legalább két alternatív szolgáltató elkezdett működni
 - ⇒ *Telia/Telenor* ügyben egy évvel a rendelet megjelenése előtt LLU kötelezettség
- szabályozási hibák kiküszöbölésében
 - ⇒ *Deutsche Telekom*: versenyjogi beavatkozás, amikor a szabályozás nem képes hatékony feltételeket teremteni a downstream piacon
- Szabályozás kiegészítés: IC link, hangposta

Harmonizáció

Versenyjog

- Alkalmazhatóságán túl
 - liberalizáció alapja
EKSz 86 (3); *BT* ügy (USA: *AT&T v. MCI*)
 - harmonizáció arányos tartalma
 - Inter-modális><intra-modális
 - Versenyjog arányos beavatkozást jelent
 - JPE, belső piac konszolidációja
 - Különbségek:
 - Kiindulópont
 - előrettekintés
 - Ex-ante><ex-post
 - Rendszeres felülvizsgálat
 - Fokozatosság (kisker>nagyker>kisker)
 - Private enforcement

Szükségtelen párhuzamok kiküszöbölése

- A jogsértésnek versenyjogi következményei is vannak
- Versenyjog a hozzáférés biztosításának csak egy további eszköze
 - *Verzion Communications Inc. v. Law Offices of Curtis Trinko, LLP*:
 - a Verizon elégtelen versenytársakkal folytatott együttműködésére nem alapozható az eddigi joggyakorlat alapján antitröszt igény, mert az 1996-os amerikai távközlési törvény a kötelező hozzáférés előírásával biztosítja a hálózati elemekhez való hozzáférést.
 - A Legfelsőbb Bíróság az *Aspen Skiing* üggyhez hasonló esetekre azonban a jövőben sem zárta ki az antitröszt jog alkalmazhatóságát.
 - *Vj-126/2007*:
 - nincs szükség az elzárkózás objektív indokainak vizsgálatára, ha nincsenek káros versenyhatások, márpedig ha a szabályozás már biztosítja a hozzáférést, akkor ez kizárt
- Kiküszöbölése:
 - Bizottság:
 - párhuzamos eljárást általában nem indít és egy hat hónapos kivárási időt biztosít, hogy az NSZH a felmerült problémát megoldja
 - GVH:
 - Nincs kivárási
 - arra az időszakra nézve, amelyre a szabályozó hatóság ugyanazon magatartás miatt már szankcionált ismételt nem marasztalt - *Vj-69/2005*.
 - ha egy másik jogszabály alapján az ágazati szabályozóhatóság is eljárhat, akkor a közérdek nem feltétlenül indokolja a GVH fellépését. - *Vj-47/2006*.

Review

- **NGN**

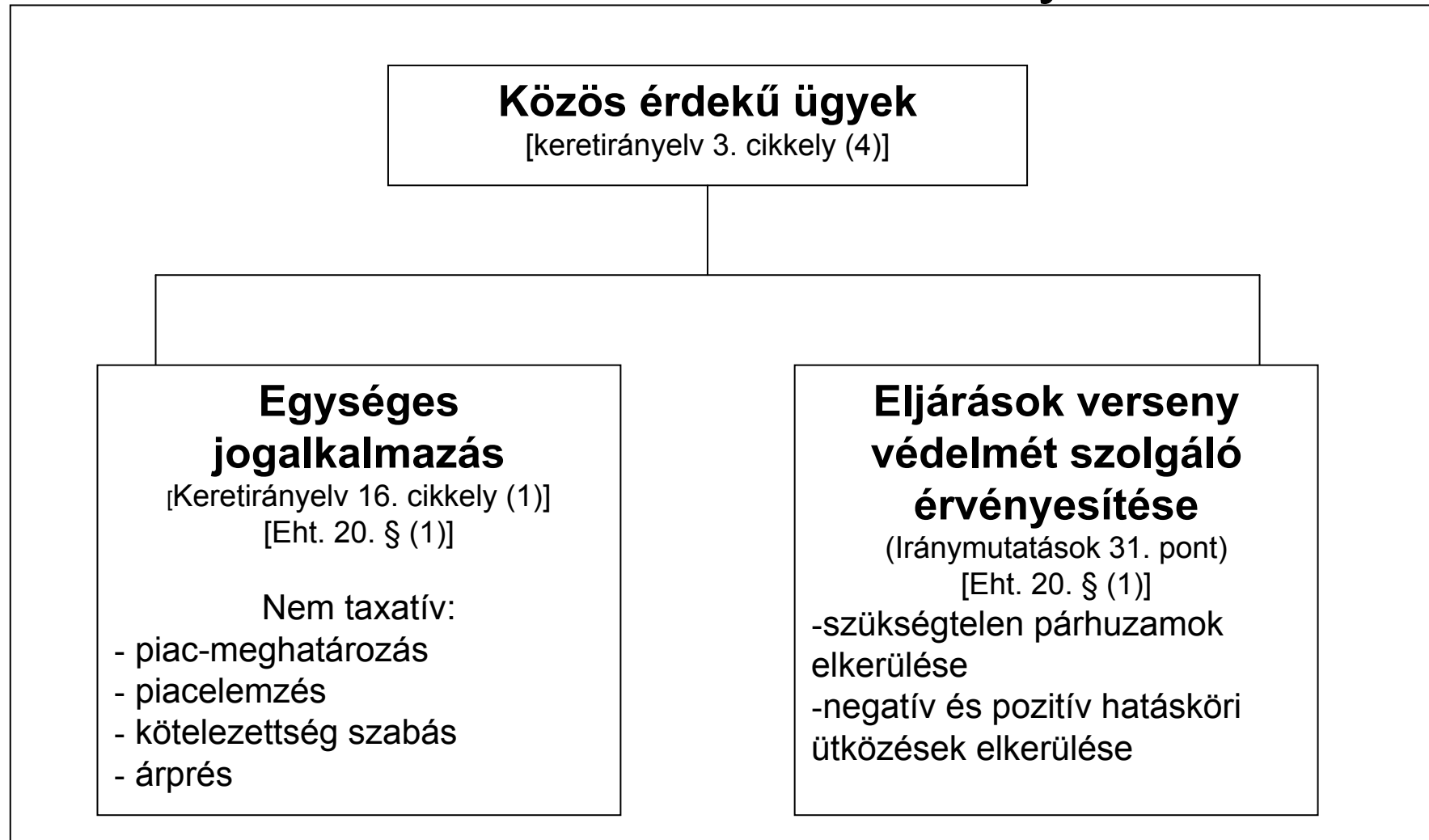
- A liberalizáció óta a legjelentősebb változást hozhatja
- Alkalmazások és hálózat elválik: maghálózat, hozzáférési hálózat (NGA) optika lehet, szélessávú, IP alapú
- NGA az érdekes szabályozási szempontból:
 - LLU v. befektetés védelem
 - 11-es elnevezés, alépítmény hozzáférés kötelezettség, IP alapú összekapcsolás (pl. BiX)

- **Network neutrality:**

- IP cím alapján blokkolás
- Nagy sáv szélesség nagy beruházás
- Multilevel highway
- Diszkrimináció mentesség van, minimum követelmények lesznek

Versenyjog és elektronikus hírközlés- szabályozás viszonya

- NCA és NRA viszonya



Versenyjog és elektronikus hírközlés- szabályozás viszonya

- Együttműködés biztosítéka: információ csere
 - GVH az NHH által a JPE eljárás során beszerzett adatokat, illetve számviteli szétválasztás adatait csak az Eht-ban megállapított feladataihoz használhatja fel,
- Együttműködés példái:
 - Bizottság: Art. 7 Task Force
 - UK: Ofcom (fúzió nem) -OFT-CAT-CC
 - Hollandia: OPTA-Nma (multiszektor szabályozó is)

Magyar szabályozási modell

- Ideiglenesen fenntartott monopólium 1993-2002-ig
 - Országos
 - helyi koncesszió
- 2002-től követő (megegyezik az EU-val)
 - Piacnyitás kudarcjai (erőtlen LTO-k, világgazdasági visszaesés, lényeges szabályozási eszközök: CS, NP, nem működtek)
 - Piaci konszolidáció

Elektronikus média hírközlés- szabályozása

- a tartalom végfelhasználókhöz való eljuttatása,
- CATV kisker. szabályozása
- a konvergencia horizontális eredőjeként a technológia semleges szabályozás, illetve
- a digitális televíziózás szűk keresztmetszeteinek kezelése szempontjából vonja szabályozás alá.

Elektronikus média hírközlés- szabályozása

- ex-18
 - tartalom hozzáférési igényét ismerte el
 - MGA alapján a nemzeti must-carry szabályok alkalmazási körét behatárolják
 - nem végződteségi típusú, kétoldali piac, a kisker.
Helyettesítés függvénye
 - Dtv. Must-carry szabályozása
 - nem függ a felhasználók jelentős számától
(közszolgálati/helyi)
 - nincs rendszeres felülvizsgálat

Elektronikus média hírközlés- szabályozása

- Kisker. CATV szabályozás
 - Nagyon széttöredezett piac
 - GVH 2005-ig szorgalmazta
 - A konvergencia megoldani látszik
 - E-hírközlés szempontból: el kell választani a továbbítást és csomagolást, szabályozni csak az átviteli részt lehet, ehhez elválasztás előírható JPE alapon > Dtv. Szerzői jogi jogosultak érdekében de NHH megismerheti